

Miljödiplomering Laxå kommun

Sammanställning av samtliga verksamheters miljöberättelse

Dokumentets namn Miljöberättelse		Reg nr 9.1	Sida 1 (4)
Utarbetat av Sara Inatti	Godkänd av Harry Lundin (inte granskat av honom än)	Signatur	Giltigt från (datum) 2016-12-0X

Detta är en sammanställning av enheternas miljöarbete, en miljöberättelse, i enlighet med dokument med reg nr 9.1. Miljöberättelsen omfattar det arbete som utförts under 2016.

Uppföljning miljömål

Övergripande och detaljerade miljömål anges i dokument med reg nr 5.3.

Enligt dokument reg nr 5.3 ska en uppföljning av miljöutredningen göras vartannat år. En sådan uppföljande miljöutredning gjordes under 2015. I denna görs främst beräkningar av den kommunens interna miljöpåverkan. Nästa utredning planeras till vårvintern 2017. Fram till nu har utredning gjorts vartannat år, men kommer troligen övergå i en årlig uppföljning fr.o.m. 2017.

I den aktuella miljöutredningen identifieras klimatpåverkan som den viktigaste miljöaspekten och att kommunens indirekta miljöpåverkan är större och viktigare än den direkta miljöpåverkan. Miljödiplomeringsarbetet har av den anledningen i inledningsskedet varit inriktat på klimatmålet. Fram t o m 2013 utgick miljödiplomeringen i Laxå från detta enda miljömål.

Som övergripande mål anges att Laxå kommun ska minska klimatpåverkan med 25 % till år 2020. Jämförelsetal är 2009 då miljödiplomeringsarbetet påbörjades i kommunen. År 2009 var kommunens totala utsläpp 39 254 ton CO₂/år och 2014 var utsläppen 31 654 ton/år enligt beräkningar hämtade från den nationella emissionsdatabasen. På dessa fem år har koldioxidutsläppen minskat med 19 %, sett till kommunen som helhet. Sedan 2014 har dock ett flertal nya verksamheter etablerats i kommunen, vilket kan komma att påverka framtida utsläppsstatistik.

I miljöutredningen jämfördes kommunens interna förbrukning, transporter och koldioxidutsläpp för åren 2009, 2012 och 2014. Utredningen visar att koldioxidutsläppen i motsats till uppsatta mål har ökat i vissa delar av de kommunala verksamheterna. En ökning som sticker ut är resor i tjänsten som ökat med en tredjedel mellan 2009 och 2012. Detta beror på att ny verksamhet tillkommit som är mycket trafikintensiv. År 2014 ses en stor ökning av användning av privata bilar i tjänsten. Totalt sett har den kommunala verksamhetens utsläpp minskat med ca 16 % mellan 2009 och 2014. En positiv aspekt är att både el- och värmeförbrukning minskat år 2014, och att all el från och med hösten 2014 levereras från vattenkraft och därmed är koldioxid-neutralt.

Resultatet av miljöutredningen har lett till att ett arbetet inletts med att minska utsläppen från resor i tjänsten. Arbetet inriktas på att ställa om bilparken från fossildrivna fordon till eldrivna fordon. Ambitionen är att samtliga bilar ska vara utbytta till elbilar och ett antal hybridbilar inom några år.

Från och med 2014 har miljömålsarbetet i kommunen breddats till att omfatta alla i kommunen relevanta miljömål, dvs 14 av de 16 nationella miljömålen. Laxå kommunfullmäktige fastställde övergripande miljömål för kommunen vid sammanträdet den 23 oktober 2013 och gav miljönämnden uppdraget att arbeta fram detaljerade miljömål. I november 2013 fastställde miljönämnden de detaljerade miljömålen. I dag finns övergripande

Miljödiplomering Laxå kommun

Sammanställning av samtliga verksamheters miljöberättelse

Dokumentets namn Miljöberättelse		Reg nr 9.1	Sida 2 (4)
Utarbetat av Sara Inatti	Godkänd av Harry Lundin (inte granskat av honom än)	Signatur	Giltigt från (datum) 2016-12-0X

och detaljerade miljömål för 13 av de 16 miljömålen. Förslag finns även för god bebyggd miljö. Det arbetats på en uppdaterad version av såväl övergripande som detaljerade miljömål, samt integrering och uppföljning av dessa i Stratsys.

Arbetet med att koppla aktiviteter till samtliga miljömål har påbörjats. I november 2013 antog miljönämnden en miljömålsstyrd tillsynsplan för 2014, vilket innebär att de aktiviteter som miljönämnden genomför är kopplade till miljömålen. En ny mall togs då fram för övriga verksamheters miljöplaner vilken ger möjligheter för verksamheterna att koppla aktiviteter till samtliga miljömål.

Intern uppföljning

Under 2015 gjorde miljöförvaltningen en internrevision på samtliga arbetsplatser. Vid denna revision gjordes en uppföljning av om dokumentationen var aktuell och om rutinerna följdes. Under 2016 har internrevision inte varit möjlig, då kommunens miljösamordnare varit sjukskriven. 7 arbetsplatser och miljöinspiratörer har dock på begäran träffat ställföreträdande miljösamordnare för att stämma av och gå igenom miljödokumentationen, och ytterligare några har haft telefonkontakt. Varje verksamhet lämnar också in checklista, miljöberättelse, kartläggning av utbildning och miljöplan för nästa år.

Miljödeklaration från leverantörer, transportörer och entreprenörer

Laxå kommun har tidigare genomfört en granskning av ett antal leverantörer för att få en bild av hur de lever upp till de miljökrav som finns. Fem leverantörer av varor samt kommunens hyresvärdar och elbolag har granskats.

Våra leverantörer har miljöledningssystem och lever upp till den miljölagstiftning som de är berörda av. Elbolaget intygar att den el som kommunen köper in kommer från vattenkraftsproduktion till 100 %. Våra hyresvärdar, kommunala bolag, lever dock inte upp till gällande krav i dagsläget. Ett arbete för att uppnå de krav som kommunen ställer, har påbörjats. Efter årsskiftet kommer bl.a. samtliga fordon och arbetsmaskiner hos fastighetsbolaget drivas antingen av el eller HVO-diesel.

Inom de kommunala bolagen LaxåVärme och LaxåVatten pågår en process att miljödiplomera verksamheterna. Kommunfastigheter och LaxåHem arbetar aktivt med att sänka bolagens energiförbrukning. Ett konkret mål är att minska fjärrvärmeförbrukningen och se över alternativa energikällor. LaxåVatten blev miljödiplomerade under året och LaxåVärme jobbar med det sista inför att bli klara inför miljödiplomeringen. De har bl a gjort en miljöutredning och haft miljöutbildning för all personal.

Uppföljning av miljöplaner

På varje enhet finns en miljöplan med ett antal aktiviteter. Aktiviteterna i förra årets miljöplaner följs upp i årets miljöberättelser. En sammanfattning av de inkomna miljöberättelserna visar att 69 av 74 aktiviteter som planerades har genomförts under 2016. Bland dessa kan nämnas klimatsmart, säsongsanpassad och ekologisk matlagning (inom flera

Miljödiplomering Laxå kommun

Sammanställning av samtliga verksamheters miljöberättelse

Dokumentets namn Miljöberättelse		Reg nr 9.1	Sida 3 (4)
Utarbetat av Sara Inatti	Godkänd av Harry Lundin (inte granskat av honom än)	Signatur	Giltigt från (datum) 2016-12-0X

olika verksamheter), fokus på återanvändning och kretslopp i barn- och utbildningsverksamhet, att arbeta aktivt med energibesparing samt att lyfta fram miljöarbetet genom att införa en punkt på APT. Trots att kommunens handlingsplan för Giftfri förskola inte antagits ännu har många av förskolorna redan börjat byta ut leksaker och arbeta aktivt med begränsning av skadliga kemikalier.

Flera verksamheter har som aktivitet att använda mera ekologiska produkter i matlagningen. Att detta arbete inleddes för flera år sedan har fått effekt, vilket syns i miljöutredningen. Andelen inköp totalt i kommunen av ekologiska livsmedel har ökat från 2% år 2009 till 11 % år 2012 och ca 30 % år 2014. Nästa utredning kommer troligtvis att visa ytterligare ökning.

Andra exempel på aktiviteter är återanvändning av kläder på utsluss. Flera förskolor har aktiviteter som syftar till att väcka intresse och kunskap och återvinning. Skräpplockardagar, pyssel med förpackningar och skapa med skräp är exempel på sådana aktiviteter.

Inom Lokal- och miljöservice minskar användningen av kemikalier. Kemikalierna har ersatts av mikrofibertrasor och -moppar, dammvippor och ultrarent (avjoniserat) vatten. För att underlätta för övriga verksamheter, minska transporter och minska risk för felköp av kemikalier har Lokal- och miljöservice utökat sin verksamhet och kommer framöver att beställa och leverera alla kemikalier till samtliga verksamheter. Verksamheter ska beställa direkt från Lokal- och miljöservice, vilket säkerställer att rätt kemikalier används.

Kemikalielistan

Samtliga enheter som hanterar kemikalier har uppdaterat sin kemikalielista och i de fall man använder nya kemikalier har man även skaffat nya säkerhetsdatablad.

Inköp

Den rutin som reglerar inköp (reg nr 6.1) innebär att flertalet inköp görs via kommunens ramavtal. Vid upphandling av ramavtal ställs långt gångna miljökrav.

I vissa fall görs mindre inköp utanför ramavtal. I dessa fall ska miljömärkta och etiskt producerade varor och tjänster väljas i den utsträckning som är tekniskt och ekonomiskt rimligt.

Miljöutbildning för personalen

Nya medarbetare har genomgått den grundläggande miljöutbildningen. Vid introduktionen av nya medarbetare är miljödiplomering en punkt på checklistan över det som ska tas upp på introduktionen första arbetsveckan. Miljödiplomeringen är också en stående punkt vid arbetsplatsträffar på många av arbetsplatserna.

Två tillfällen per år anordnas en halvdags miljöutbildning som hålls av Sydnärkes Miljöförvaltning. Miljöutbildningen riktar sig i första hand till nyanställda. Vid dessa tillfällen ges även möjlighet för andra som varit anställda längre att gå miljöutbildning ifall de tidigare inte haft möjlighet att delta. Miljöutbildning genomfördes i mars och oktober, med ca 15-20 deltagare per tillfälle. I juni anordnades även två grundläggande miljöutbildningstillfällen för

Miljödiplomering Laxå kommun

Sammanställning av samtliga verksamheters miljöberättelse

Dokumentets namn Miljöberättelse		Reg nr 9.1	Sida 4 (4)
Utarbetat av Sara Inatti	Godkänd av Harry Lundin (inte granskat av honom än)	Signatur	Giltigt från (datum) 2016-12-0X

politiker. Totalt deltog 15 politiker i utbildningarna. Fler tillfällen ska erbjudas under 2017.

Miljöförvaltningen anordnar särskilda seminarier för miljöledarna och miljöinspiratorerna där frågor kring miljödiplomeringen diskuteras vid normalt två tillfällen per år. Detta år arrangerades endast en träff i januari. Höstens möte föll bort p.g.a. sjukskrivning.

Miljöpolicy

Kommunen har en gemensam miljöpolicy för alla verksamheter.

Avfallshanteringen

Från och med mars 2014 har kommunen genomfört insamling av matavfall för samtliga verksamheter och hushåll. Matavfallet samlas in tillsammans med brännbara sopor i ”den gröna påsen” och transporteras till Linköping där det används för att producera biogas och näring.